

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ
СТЕФАНИКА

Факультет іноземних мов
Кафедра німецької філології

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
МІЖКУЛЬТУРНІ АСПЕКТИ ПЕРЕКЛАДУ**

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма «Німецька мова і література»

Спеціальність 035 Філологія

Спеціалізація 035.043 Германські мови та літератури

(переклад включно), перша – німецька

Галузь знань 03 Гуманітарні науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 30 серпня 2022 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Міжкультурні аспекти перекладу
Викладач (-і)	проф. Ткачівська Марія Романівна
Контактний телефон викладача	+380 994433736
E-mail викладача	maria.tkachivska@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 годин
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua
Консультації	Понеділок, 13:30, ауд. 224
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Курс “Міжкультурні аспекти перекладу” покликаний формувати у здобувачів вищої освіти навички осягнення аспектів міжкультурної комунікації з метою їхнього застосування в перекладі. На основі опрацювання різної інформації студенти знайомляться з аспектами міжкультурної комунікації рідних країн, вчать аналізувати та порівнювати їх. Курс пропонується німецькою та українською мовою.</p> <p>Зміст курсу передбачає знайомство з фактами про мовні стереотипи та поведінкові норми різних національних спільнот, спілкування, усталені моделі сприйняття та оцінювання предметів і явищ, соціально унормовані звички, традиції, ритуали, дозволи, заборони тощо.</p> <p>Вивчення цього курсу поглиблює філологічну підготовку майбутніх фахівців, сприяє застосуванню фонових знань у процесі перекладацьких трансформацій, якісному перекладу текстів міжкультурного спрямування в межах програми дисципліни, самостійному користуванню науковою, довідковою, навчально-методичною літературою, розумінню студентами тонкощів німецької мови.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Мета курсу полягає в збагаченні лінгвістичних і національно-культурних знань студентів, розширенні можливостей їхніх перекладацьких і культурно-комунікативних компетентностей, а також викладацької діяльності через комплексне вивчення зв'язку мови з культурою її носіїв.</p> <p>Окрім того курс має на меті сформувати у студентів навички та уміння письмового та усного перекладу з німецької мови на українську і навпаки; ознайомити з основними положеннями теорії міжкультурного перекладу, сучасними підходами до теорії перекладу з точки зору міжкультурної комунікації, розглянути міжкультурні паралелі та конкретні приклади перекладу автентичних текстів із різних галузей знань, сформувати у студентів перекладацьку компетентність.</p>	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
Програмні компетентності спеціальності:	
<ul style="list-style-type: none"> - здатність спілкуватися німецькою мовою в різних соціальних ситуаціях; - здатність навчатися і оволодівати сучасними знаннями, засвоювати комплекс знань та умінь, необхідний для особистісної реалізації, розвитку, соціальної інтеграції та працевлаштування; - користуватись науковою, довідковою, навчально-методичною літературою; - здатність самостійно набувати та удосконалювати необхідні знання та вміння; - усвідомлення принципів академічної доброчесності; - здатність здійснювати пошук, опрацьовувати та аналізувати інформацію з різних джерел. 	

Фахові компетентності спеціальності:

- Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.
- Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати німецьку мову в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.
- Здатність планувати, організовувати, здійснювати прикладне мікродослідження з предметної спеціальності на засадах методологічного та правового підґрунтя; аналізувати, систематизувати, інтерпретувати та презентувати його результати.
- Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.
- Усвідомлення аспектів міжкультурної комунікації з огляду на переклад.
- Здатність застосування набутих знань у перекладі.

Програмні результати навчання:

- Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною та німецькою мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації.
- Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.
- Використовувати інформаційні й комунікаційні технології для вирішення типових задач і проблем професійної діяльності.

5. Організація навчання

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекційні / семінарські	лекцій – 12 год., семінарів – 18 год.
Самостійна робота	60 год.

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
6	035 Філологія, Спеціалізація 035.043 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – німецька	3	В

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год.		
	лекції	сем. заняття	сам. роб.

Тема 1. Поняття міжкультурної комунікації як навчальної дисципліни. Основні напрямки в дослідженні міжкультурної комунікації.	2	2	4
Тема 2. Сучасна німецька мова як засіб міжкультурного спілкування (Політика в галузі іноземних мов. Рекомендації Ради Європи в галузі викладання мов: принцип «рівневого навчання в контексті культур»). Соціокультурний компонент у викладанні і вивченні мови. Проблеми стандартної німецької мови у міжкультурній комунікації).	2	4	4
Тема 3. Культура, види культури. Вплив культури на комунікативну поведінку. Культурологічний аспект перекладу.	2	2	4
Тема 4. Переклад як різновид міжкультурної діяльності.	2	2	4
Тема 5. Фальшиві друзі перекладача як перекладацька проблема.	2	2	4
Тема 6. Мовні реалії: поняття мовних реалій; історичні передумови виникнення реалій; особливості їх перекладу.	2	2	4
Тема 7. Міжкультурна комунікація в бізнесі, туризмі, спорті, особистих контактах, науковому та освітньому світі.		2	4
Тема 8. Міжкультурні непорозуміння у процесі перекладу.		2	2
	12	18	30
ЗАГ.:			60
6. Система оцінювання навчальної дисципліни			
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	<p>Система оцінювання курсу відбувається згідно з критеріями оцінювання навчальних досягнень студентів, що регламентовані в університеті.</p> <p>Система контролю знань студентів здійснюється через:</p> <ul style="list-style-type: none"> • поточний контроль – (1) усне опитування на практичних заняттях, (2) перевірка виконання студентами самостійної роботи, які мають на меті перевірити рівень теоретичних знань з курсу та практичних навичок володіння студентами навичками аналізу художнього тексту; • підсумковий контроль: виконання письм ового індивідуального завдання. <p style="text-align: center;">Розподіл балів за семестр: Аудиторна робота – 50 балів Самостійна / індивідуальна робота – 50 балів</p>		
Вимоги до письмової роботи	<p>Передбачено виконання аналізу одного короткого оповідання як індивідуального завдання. Завдання виконується впродовж семестру і здається у визначений термін. Оцінюється письмовий аналіз художнього твору у 20 балів (максимальна кількість);</p> <p>Студенти, які не виконали індивідуального завдання не допускаються до підсумкового контролю.</p>		
Практичні заняття	<p>Оцінюється відвідуваність усіх 15 занять упродовж семестру, робота на практичних заняттях оцінюється за 5-бальною шкалою. Сума балів, отриманих студентом за практичні заняття, розраховується шляхом додавання балів, отриманих на практичних заняттях з ваговим коефіцієнтом 5.</p> <p>Максимальна кількість 50 балів розраховується як середнє арифметичне усіх практичних занять з ваговим коефіцієнтом 5.</p>		
Умови допуску до підсумкового контролю	<p>Студент допускається до підсумкового контролю (заліку) за умови отримання не менше 25 балів, максимум 50 балів, за аудиторну та самостійну роботу.</p> <p>Студент, який не набрав 25 балів, до заліку за відомістю №1 не допускається. У такому випадку до початку екзаменаційної сесії студент користується повторним правом отримати допуск на складання заліку за відомістю №2 на консультаціях викладача (перескладання пропущених тем, виконання індивідуальних завдань).</p>		
Підсумковий контроль	<p>Форма контролю – залік. Підсумковий контроль складається з двох частин: 1. підсумкова контрольна робота (тест) оцінюється у максимум 5 балів, мінімум 3 бали; має формат тестових завдань на визначені питання програмового</p>		

теоретичного матеріалу. 2. індивідуальне завдання, яке передбачає аналіз одного короткого оповідання відповідно до програмових вимог. Індивідуальне завдання оцінюється максимум у 20 балів, мінімум – у 4 бали.

7. Політика навчальної дисципліни

Політика курсу: Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до Положення 1 і Положення 2

Письмові роботи: Здобувач освіти зобов'язаний добросовісно готуватися до усіх видів поточного та підсумкового контролю, повинен виконувати усі усні та письмові завдання до кожної теми.

Академічна доброчесність: У випадку порушення норм академічної доброчесності під час виконання завдань поточного чи підсумкового контролю, студент отримає «0» балів.

Відвідування занять: Студент повинен вчасно приходити на заняття. У випадку пропуску 10 чи більше практичних занять без поважної причини, студент може бути не допущений до підсумкового контролю (заліку), або його/її підсумкова оцінка буде знижена. Студент має брати активну участь у практичних заняттях. Студент повинен бути толерантним у спілкуванні з викладачем та іншими студентами, зокрема під час обговорення питань на заняттях. Студент на свій вибір має підготувати один виступ/реферат/презентацію з матеріалу, що виноситься на самостійне вивчення. Студент може прездати будь-яку тему практичного заняття. Загальна максимальна сума балів, яка присвоюється студентові за курс, становить 100 балів, яка є сумою балів за виконання практичних завдань, підсумкову контрольну роботу, самостійну роботу та бали, отримані за виконання письмового контролю. Допуск до заліку передбачає отримання рейтингової підсумкової оцінки (максимум 50 балів, мінімум 25 балів). При виставленні рейтингового підсумкового балу обов'язково враховується присутність студента на заняттях, активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізень на заняття.

8. Рекомендована література

1. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики, Київ: Академія, 2004. 344 с.
2. Галицька М. Міжкультурна комунікація та її значення для професійної діяльності майбутніх фахівців. Online: 2312-5829. Освітологічний дискурс, 2014, № 2 (6). С.23-32.
3. Демиденко, О. (2014). Теорія міжкультурної комунікації [конспект лекцій]. Київ: НТУУ “КПІ”.
4. Манакін В. М. Мова і міжкультурна комунікація. Київ: Видавничий центр «Академія», 2012. 288 с.
5. Ткачівська М.Р. Культурно-емотивні закономірності відтворення лексики обмеженого вжитку в українсько-німецькому художньому перекладі. Спеціальність 10.02.16. Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня доктора філологічних наук. Харків, – 2021, – 36 с. http://ekhnuir.univer.kharkov.ua/bitstream/123456789/16690/3/vidguk_kolomiyets.pdf
Допоміжна:
6. Broszinsky-Schwabe E. Interkulturelle Kommunikation. VS Verlag für Sozialwissenschaften
7. Holliday, A., Hyde, M. & Kullman, J. (2004). Intercultural communication. An advanced resource book. London: Routledge.
8. Springer. Fachmedien. Wiesbaden GmbH, 2011. 251 S.
Erfolgreich in der interkulturellen Kommunikation. Berlin : Cornelsen, 2007. 103 S.

Викладач: Марія ТКАЧІВСЬКА